

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/60/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216212797
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2216212797.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčekovej a Mgr. Fedora Benku, v spore žalobcov: 1/ H. P. O., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu Q. republika, I. XXXX, S. utca XX, 2/ H. P., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu Q. republika, I. XXXX, S. utca XX, 3/ V. B. P., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu Q. republika, O. XXXX, Y. utca XX A/X/XX, 4/ U. H. Z., rod. P., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu Q. republika, O. XXXX, bytom G. H. utca XX.X/X, zastúpení splnomocnencom: Advokátska kancelária JAVOR - TOKÁR, s.r.o., IČO: 36 264 750, adresa sídla Bratislava, Stará Vajnorská cesta 37, proti žalovaným: 1/ I. S., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu R. č. XX, zastúpený advokátom: JUDr. Helena Buzgóová, adresa sídla Dunajská Streda, Alžbetínske nám. 1203, 2/ Wüstenrot poisťovňa, a.s., IČO: 31 383 408, adresa sídla Bratislava, Karadžičova 17, zastúpený splnomocnencom: SEDLAČKO & PARTNER s.r.o., IČO: 36 853 186, adresa sídla Bratislava, Štefánikova 8, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov 1/ až 4/ a žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 18. októbra 2018 č.k. 7C/209/2016-321 takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa odvolaniami v napadnutom vo výroku I. v časti uloženia povinnosti žalovanému 1/ a žalovanému 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.428 eur a žalobcovi 3/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.977,60 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.977,60 eur od 9.6.2016 do zaplataenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku **p o t v r d z u j e a v** časti uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi 1/ náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eur, žalobcovi 2/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur a žalobcovi 3/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur **m e n í t a k**, že žaloby žalobcov 1/, 2/ a 3/ na náhradu vecnej škody sa zamietajú.

II. Odvolania žalobcov 1/, 2/, 3/ a 4/ **s a o d m i e t a j ú**.

III. Žalovaným 1/ a 2/ sa priznáva voči žalobcom 1/, 2/, 3/ a 4/ nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 88,8% s tým, že plnením jedného zo žalobcov, zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalobcov, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.428 eur a náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eur, žalobcovi 2/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur, žalobcovi 3/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.977,6 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.977,6 eur od 9.6.2016, ako aj vecnú škodu vo výške 87,57 eur, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané, že dňa 17.8.2013 medzi obcami F. a V. G. S. ako vodič motorového vozidla OMV, BMW 328, EVČ: DS-328DE jazdil rýchlosťou vyššou ako primeranou na bezpečný prejazd cez pravotočivú zákrutu a narazil ľavou stranou vozidla do prednej časti protiidúceho motorového vozidla tov. zn. Toyota Corolla s medzinárodným EČV: (HUN) LMY-656, vedený vodičom H. P., následkom čoho spolujazdkyňa na zadnom sedadle v osobnom motorovom vozidle zn. Toyota Corolla Y. O. H., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Q., I., Q. utca X-X utrpela zranenia, ktorým na mieste nehody podľahla. Vodič H. P. a manželka ako aj syn (žalobcovia 1/ a 3/) utrpeli vážne zranenia vyžadujúce dlhodobú práceneschopnosť.

1.2.2 Uznesením OR PZ v Dunajskej Strede ČVS: ORP-585/OVK-DS-2013 zo dňa 17.8.2013 vyšetrovateľ PZ podľa § 199 ods. 1 písm. d) Tr. por. začal trestné stíhanie pre trestný čin usmrtenia podľa § 149 s poukazom na § 138 Tr. zák. v súbehu prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2, písm. a) Tr. zák, s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák.

1.2.3 Uznesením OR PZ v Dunajskej Strede zo dňa 18.2.2014 vyšetrovateľ trestné stíhanie zastavil preto, že bolo neprípustné z dôvodu, že vinníkom nehody bol vodič OMV BMW 328 EČV: DS-328DE Zsolt Kurucz, ktorý utrpel zraneniami na mieste dopravnej nehody podľahol.

1.2.4 Vlastníkom predmetného motorového vozidla bol žalovaný 1/, ktorý mal uzatvorené poistenie zodpovednosti za škodu so žalovanou 2/ pod č. poisťnej zmluvy 606/268657-8.

1.2.5 Žalobkyňa 1/ na pojednávaní dňa 10.4.2018 uviedla, že od smrti svojej matky má psychické problémy, so smrťou svojej matky sa nevie zmieriť, v noci sa jej sníva s ňou a cez deň s ňou rozpráva najmä pri varení si vyžiada rady od zosnulej matky. Matka jej veľmi chýba aj pri rodinných oslavách. Po nehode bola PN do 8.11.2013 a následne bola liečená ambulantne a užívala antidepresíva. Od 8.11.2013 nepretržite pracuje, učí na gymnáziu. Kvôli psychickej poruche nikdy nebola práceneschopná. V prípade úspechu v konaní by zo získaných peňazí chcela pomôcť svojej rodine, deťom a vnukovi.

1.2.6 Žalobca 2/ uviedol, že žiada o zaplatenie nemajetkovej ujmy z dôvodu, že so svokrou mal dobrý vzťah a to bližší než je to obvyklé. Aj svokrovu smrť znášal ťažko avšak ešte horšie svokrinu, lebo tá bola v dôsledku tragickej nehody nezmyselnou smrťou, pri ktorej bol aj prítomný. Jeho pracovný pomer sa nezmenil ani po nehode. Pri nehode sa mu poškodili okuliare, ktoré používa pri čítaní a šoférovaní.

1.2.7 Žalobca 3/ pri ústnom výsluchu žiadal nemajetkovú ujmu z dôvodu, že pre neho bola rodina vždy dôležitá. Do nehody nepoznal pocit, že nemá starú matku. Jej stratu nenahradí nič ani peniaze.

1.2.8 Žalobkyňa 4/ pri výsluchu uviedla, že babka znamenala pre ňu aj predstaviteľku ruskej kultúry. V čase nehody mal jej syn 2 mesiace. Táto tragédia jej narušila šťastné materstvo, pripravovali sa na krstiny a nie na pohreb.

1.2.9 Zo znaleckého posudku MUDr. Denisy Mészárosovej - znalca z odboru zdravotníctvo a psychiatria vypracovaného súdnym znalcom pod č. 120/2015 vo veci poškodenej H. H. P. O., nar. XX.XX.XXXX súd zistil, že znalkyňa vypracovala znalecký posudok na základe žiadosti advokátskej kancelárie JAVOR-TOKAR s.r.o. o ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia v súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 17.8.2013. V znaleckom posudku vypracovanom dňa 30.12.2015 sú uvedené ako súčasné sťažnosti: spánok sa zlepšil kvalitou aj kvantitou, svoju prácu riadne vykonáva od októbra 2013, má ju rada, rada ju vykonáva, unaví sa dôsledkom nehody, skôr sa unaví aj fyzicky, nálada sa jej zlepšila. Je konštatovaný aj postraumatický stres, porucha, stredná depresívna epizóda. Od roku 2013 navštevuje psychiára, celkovo bola 6 krát. Užívané lieky neskôr vysadila. V záveroch znalkyňa posúdila z psychiatrického šetrenia a z jej zdravotnej dokumentácie, že menovaná trpí na depresívnu poruchu vzniknutú následkom nehody, ktorá spôsobila obmedzenie vo všetkých sférach jej osobného života (chronické bolesti, zníženie výkonnosti, redukcia záujmov a spôsobilosti) a spoločenského života (sociálna izolácia, strata zručnosti, redukcia kontaktov) ako aj pracovného života (zvýšená unaviteľnosť, dlhšia regenerácia, pod.). Podľa znalkyne stav možno hodnotiť ako trvalú zmenu nálady. Diagnostický záver je nasledovný: perzistentná depresívna porucha, dystýmia, F34.1; postraumatická stresová porucha, F43.1; anamnesticky nepriaznivá zmena osobnosti v koreláte s poruchou nálady (MKCH10-F61.1). Tieto diagnózy znalkyňa hodnotila podľa zákona č. 437/2004 pre položku 255 (vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov

a tiesnivých situácií v počte bodov 390 čo zodpovedá 30% zníženiu uplatnenia sa v osobnom a spoločenskom živote.

1.2.10 Z odborného vyjadrenia spoločnosti FORENZA - znalecká organizácia psychiatrická spol. s r.o., zapísaná v zozname znalcov Ministerstva spravodlivosti SR, v odbore zdravotníctva a farmácia, odvetvie psychiatria - znalecký úkon č. 14/2016, predloženého žalovaným 2/ vyplýva, že diagnózy uvedené vo vyššie citovanom znaleckom posudku č. 120/2015 sa nedajú spochybníť bez osobného vyšetrenia H. H. P. O.. Podľa tohto vyjadrenia diagnózy uvedené vo vyšetreniach H. H. P. O. v znaleckom posudku č. 120/2015, ktorý vypracovala MUDr. Denisa Mészárosová sa nedajú spochybníť, všetky záznamy sú profesionálne spracované, obsahujú potrebné údaje po formálnej aj obsahovej stránke, kolerujú zápisy o subjektívnych výpovediach vyšetrovanej a klinické a diagnostické hodnotenie stavu. Tieto diagnózy však nespĺňajú kritéria pre vážnu duševnú poruchu tak ako to vyžaduje položka č. 255 zákona č. 437/2004. U žalobkyne 1/ nikdy nebola diagnostikovaná vážna duševná choroba - psychóza vážna depresia. Dystymia je ľahká depresia, nie je vážna duševná porucha. Žalobkyňa 1/ chodí do práce, učí na gymnáziu, ak by sa jednalo o vážnu duševnú poruchu nebola by schopná takéto zamestnanie vykonávať. Neberie psychiatrické lieky. Ak by sa jednalo o vážnu duševnú poruchu tak by stav vyžadoval liečbu, vie sa radovať a prežívať radosť. Ak by sa jednalo o ťažkú depresiu teda o vážnu duševnú poruchu tak by bola prítomná aspoň čiastočne anhedónia čo je neschopnosť prežívať radosť. Odborné vyjadrenie bolo vyhotovené bez vyšetrenia žalobkyne 1/, nakoľko táto sa odmietla nechať vyšetriť touto spoločnosťou.

1.2.11 Žalovaný 2/ titulom povinného zmluvného poistenia uhradil náhradu škody spočívajúcu v nákladoch spojených s pohrebom nebohej Y. O. H. vo výške 1.160,38 eur, za poškodené motorové vozidlo sumu 5.762,80 eur. Titulom bolestného uhradil žalobcovi 1/ sumu 4.186 eur a žalobcovi 2/ sumu 1.610 eur, žalobcovi 3/ poisťovňa uhradila titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a náhradu za bolesť sumu 7.993 eur + 3.140 eur. Žalovaný 2/ teda uhradil škodu žalobcom 1, 2, 3 za fyzickú bolesť. Žalobcovi 3/ neuznal položku č. 310 podľa bodového ohodnotenia bolestného lekárom keď dospel k názoru, že zo zdravotnej dokumentácie nevyplývajú tieto poranenia. Položku č. 381 a to obrnu ramenného nervu počet bodov znížil na dolnú hranicu rozpätia v súlade so zdravotnou dokumentáciou.

1.2.12 Žalovaní 1/ a 2/ počas konania súdu vzniesli námietku premlčania žalobcami uplatnených nárokov (č.l. 131 a 281) s tým, že nárok na náhradu vecnej škody a nemajetkovej ujmy si mali žalobcovia uplatniť do 17.8.2015 a pokiaľ polícia rozhodla o zastavení trestného stíhania pre smrť vodiča dňa 18.2.2014, svoje ďalšie nároky si mohli uplatniť do 18.2.2016.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok pozostalých po usmrtenej osobe (dcéry, zaťa, vnuka a vnučky) na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči prevádzkovateľovi a poisťovateľovi motorového vozidla, ktorým bola (v súvislosti s jeho prevádzkou) spôsobená smrť fyzickej osoby podľa § 11, a § 13 ods. 1 a 2, § 15, § 16 a § 427 ods. 1 a 2 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov) a § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1, veta druhá ZoPZP (zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov), nárok poškodeného na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku škodovej udalosti podľa § 444 O.z., nárok poškodeného na náhradu vecnej škody voči osobe, ktorá mu škodu spôsobila porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1, § 441 a § 442 ods. 2 a § 438 ods. 1 O.z. a nárok veriteľa voči dlžníkovi na úrok z omeškania za omeškanie s plnením peňažného dlhu podľa § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 O.z. a § 3 nariadenia vlády SR 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že nárok žalobkyne 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.428 eur a náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eur, nárok žalobcu 2/ na náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur, nárok žalobcu 3/ na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.977,60 eur s 5% ročným úrokom z omeškania počítaným zo sumy 1.977,60 eur od 9.6.2016 do zaplatenia a nárok na náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur sú dôvodné a preto v tejto časti žalobe vyhovel, čo však neplatilo o ostatnej časti nárokov uplatnených žalobcami v žalobe, v ktorej časti žaloby žalobcov zamietol ako nedôvodné.

1.4 Na odôvodnenie tohto rozhodnutia uviedol, že v prejednávanej veci bolo nad akúkoľvek pochybnosť preukázané, že Y. O. (matka žalobkyne 1/, svokra žalobcu 2/ a stará matka žalobcov 3/ a 4/) zraneniam pri dopravnej nehode podľahla.

1.5 Pri riešení otázky pasívnej legitímácie žalovaného 2/ (vzhľadom na vznesenú námietku o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného 2/ samotným žalovaným 2/) súd vychádzal z právneho názoru ÚS SR vyjadreného v jeho v uznesení číslo III. ÚS 666/2016-36 z 11.10.2016, v zmysle ktorého s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu pôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje peňažnou náhradou aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody podľa § 13 ods. 2 O.z., ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2, písm. a) ZoPZP. Z týchto dôvodov súd obranu žalovaného 2/ ohľadne nedostatku jeho pasívnej legitímácie považoval za neúčinnú.

1.6 Predmetom tohto konania sú nároky žalobcov 1/ - 4/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich osobnostných práv konkrétne práva na súkromný a rodinný život v zmysle § 13 ods. 3 O.z.. K tomuto zásahu malo dôjsť usmrteným matky žalobkyne 1/, svokry žalobcu 2/ a starej matky žalobcov 3/ - 4/ pri dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič motorového vozidla BMW, ktorý tiež zraneniam podľahol. Žalovaný 1/ bol prevádzkovateľom motorového vozidla a mal uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú s prevádzkou motorového vozidla so žalovaným 2/. Žalobkyňa 1/ žiadala priznať titulom nemajetkovej ujmy 50.000 eur, žalobcovia 2/ - 4/ každý po 30.000 eur. Po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, ak ich niet jeho rodičom (§ 15 O.z.). Nejde tu teda o prechod práva dedením, ale ide o originálne právo osôb tu uvedených, ktorým patrí uplatňovať právo na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby. Z taxatívneho výpočtu oprávnených osôb je zrejmé, že iba nárok žalobkyne 1/ je na náhradu nemajetkovej ujmy opodstatnený. V zmysle § 15 O.z. neprináleží nemajetková ujma ani zaťovi zosnulej ani vnukom. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia súd žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcom 2/, 3/ a 4/ zamietol.

1.7 Právna zástupkyňa žalovaného 1/ vznesla námietku premičania. K tomu je potrebné uviesť, že v zmysle § 15 O.z. toto právo je osobnej povahy. Na tieto osoby však neprechádza právo na peňažnú satisfakciu (ani na dedičov postihnutej osoby), keďže toto právo bolo viazané len na postihnutú osobu na ktorú bolo obmedzené aj plnenie z titulu peňažnej satisfakcie. Právo na ochranu osobnosti zaniká smrťou fyzickej osoby do práv ktorej sa neoprávnené zasiahlo a vzniká originálne právo na jej ochranu. Keďže je toto právo osobnej povahy, preto nepodlieha premičaniu.

1.8 Nemajetkovú ujmu súd priznal žalobkyňi 1/, nakoľko je nepochybné, že smrťou matky došlo u žalobkyňi 1/ k nereparovateľnej citovej ujme a zásahu do jej života. V konaní bolo preukázané, že vzťahy medzi žalobkyňou 1/ a jej matkou boli štandardné, teda také ako možno očakávať od bežných rodinných vzťahov. Po presťahovaní sa matky žalobkyne do Maďarskej republiky vzťahy medzi nimi sa zintenzívnili, pre žalobkyňu 1/ jej matka znamenala aj spoločníčku, najmä cez pracovný týždeň, kedy rodina žalobkyne 1/ pracovala a žila v Budapešti.

1.9 Pri určení výšky odškodnenia - nemajetkovej ujmy treba sa spravovať úvahou, či je vôbec v peniazoch oceneľný ľudský život a či je objektívne možné stanoviť akékoľvek kritériá na finančné vyčíslenie straty blízkej osoby. Smrť blízkej osoby je finančne nevyčísľiteľná, preto možno iba zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych osôb. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prihliadol na skutočnosť, že žalobkyňa 1/ je v zrelom veku, je zdravá, má vlastnú rodinu a preto nebola odkázaná na výživu ani na starostlivosť zo strany matky. Prihliadol aj na vek zosnulej (73 rokov).

1.10 Vyhodnotiac všetky okolnosti prípadu súd považoval za objektívne pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzať z bodového ohodnotenia znalkyne MUDr. Mészárosovej, ktorá po vyšetrení poškodenej psychickú ujmu ohodnotila s počtom bodov 390 čo predstavuje 6.428 eur. Túto sumu považoval za primeranú a objektívnu a preto zaviazal žalovaných 1/ a 2/ k povinnosti zaplatiť žalobkyňi 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 6.428 eur.

1.11 Žalobkyňa 1/ žiadala aj o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia spolu s úrokom z omeškania. Súd akceptoval odborné vyjadrenie Forenzy spol. s r.o., nakoľko aj v samotnom výsluchu žalobkyňa 1/ potvrdila v odbornom vyjadrení uvádzané skutočnosti, t.j., že neužíva psychiatrické lieky, riadne vykonáva svoju prácu a od októbra 2013 z psychiatrických dôvodov nebola práceneschopná. Aj podľa názoru súdu ak by žalobkyňa 1/ trpela vážnou psychiatrickou poruchou, nebola by schopná vykonávať aj samo o sebe psychicky náročné povolenie ako učiteľ strednej školy navyše bez liečenia.

Nakoľko nie je žiadny rozdiel medzi diagnózou určenou v znaleckom posudku a v odbornom vyjadrení súd upustil od ďalšieho znaleckého dokazovania. Súd si osvojil názor uvedený v odbornom vyjadrení a potvrdený aj výsluchom žalobkyne 1/, že nejde o vážnu psychickú poruchu podľa bodu 255 prílohy zákona, preto uplatnený nárok žalobkyne 1/ na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia a tým súvisiaci nárok na zaplataenie nákladov spojených s uplatnením pohľadávky zamietol.

1.12 Žalobca 3/ žiadal priznať titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 3.214 eur, ktorú sumu poisťovňa odmietla vyplatiť. Zo spisu vyplýva, že žalovaný 2/ titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vyplatil žalobcovi 3/ sumu 7.993 eur. Odmietol vyplatiť náhradu za položku č. 310 - poškodenie brušnej steny sprevádzané porušením brušného lisu. V položke č. 381- obrna ramenného nervu počet bodov znížil na dolnú hranicu rozpätia v súlade so zdravotnou dokumentáciou (375 bodov). Pri posúdení položiek 310 a 381 žalovaný 2/ vychádzal zo zdravotnej dokumentácie, z ktorej poranenie podľa položky 310 nevyplýva. V prípade pochybnosti poisťovňa navrhla vypracovať znalecký posudok zameraný na tieto poranenia. Súd nepovažoval za nutné k položke č. 310 nariadiť znalecké dokazovanie preto, že zo znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní z odboru zdravotníctva MUDr. Milanom Zbořilom č. znaleckého posudku 11/2014 vyplýva, že žalobca 3/ pri nehode utrpel úrazovú perforáciu tenkého čreva a zápal pobrušnice, čo v bodovom ohodnotení určil počtom 30 bodov. Žalobca 3/ založil do spisu lekársky posudok o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia zo dňa 16.11.2015, v ktorom je uvedená diagnóza - poškodenie brušnej steny sprevádzané porušením brušného lisu ktorú ohodnotil počtom bodov 120. Finančná hodnota určených bodov podľa zákona č. 437/2004 Z.z. predstavuje sumu 1.977,60 eur. V tejto časti súd žalobe vyhovel v súlade s lekárskeým posudkom. Vyplatenie náhrady za položku č. 381 na dolnej hranici vyhodnotil ako súlad so zdravotnou dokumentáciou. Žalobca neprodukoval počas konania žiaden dôkaz na preukázanie opaku. Nárok žalobcu 3/ o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia čiastočne čo do sumy 1.977,60 eur považoval za dôvodný a preto v tejto časti priznal nárok a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobca 3/ žiadal aj úroky z omeškania, ktoré súd priznal ako dôvodné v súlade ust. § 517 O.z. a §3 nar. v SR č. 87/1995 Z.z. vo výške 5% ročne od 5.5.2016 teda od nasledujúceho dňa po oznámení poisťovne o nepriznaní nároku.

1.13 Žalobcovia 1/ - 3/ si uplatnili aj náhradu vecnej škody za poškodenie dioptrických okuliarov. Právna zástupkyňa žalovaného 1/ vzniesla námietku premičania. Podľa § 104 pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premičacia doba za rok po poistnej udalosti. Poistná udalosť nastala 17.8.2013, teda premičacia doba začala plynúť 17.8.2014. Žaloba bola podaná v posledný deň premičacej doby 16.8.2016 a tak takáto námietka nemohla obstáť. Žalovaný 2/ aj v tejto časti žiadal žalobu zamietnuť tvrdiac, že žalobcovia nepreukázali príčinnú súvislosť medzi dopravnou nehodou a poškodením okuliarov. Zo zápisnice o vyšetrení dopravnej nehody vyplýva, že poškodení už pri prvotnom výsluchu uviedli poškodenie okuliarov, čo bolo potvrdené aj v uznesení o zastavení trestného stíhania a tak súd nemá pochybnosti o príčinnej súvislosti medzi poškodením okuliarov a dopravnou nehodou, keď pri nehode mali aj početné zranenia. Žalobcovia preukázali dôvodnosť ich nároku aj dokladmi o zakúpení poškodených okuliarov. K tvrdeniu žalovaného 1/, že z ceny dioptrických okuliarov je potrebné odpočítať opotrebovanie súd udáva, že v danom prípade nemožno na opotrebenie prihladiť, keďže keby nedošlo k dopravnej nehode, nedošlo by ani k poškodeniu okuliarov, ktoré nemožno nahradit' zakúpením opotrebovaných okuliarov. Z týchto dôvodov súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ k povinnosti zaplatiť žalobkyňi 1/ titulom náhrady vecnej škody sumu 115,87 eur, žalobcovi 2/ sumu 41,62 eur a žalobcovi 3/ sumu 87,57 eur.

1.14 Riadiac sa vyššie uvedenými úvahami a právnymi predpismi vo zvyšku súd žalobu zamietol.

1.15 O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 88%. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 255 C.s.p. (zákon číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne potrebou priznania náhrady trov konania žalovaným v rozsahu ich úspechu v spore. Žalobcovia sa domáhali zaplataenia celkom sumy 149.966,40 eur a bola im priznaná náhrada vo výške 8.696,60 eur. Žalobcovia teda mali čiastočný úspech v spore 5,98%. Žalovaní mali v konaní úspech v spore 94,02%, z čoho treba odpočítať pomer úspechu žalobcov a tak majú žalovaní nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88%.

2. Rozsudok vo výroku I. a III. napadli prostredníctvom svojich splnomocnencov riadnymi a včasnými odvolaniami žalovaný 1/ a žalovaný 2/.

3.1 Žalovaný 1/ vo svojom odvolaní navrhol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť vo výroku I. zamietnutím žaloby žalobcov aj v tejto časti a vo výroku III. priznaním mu náhrady trov konania v rozsahu 100%, viniac súd prvej inštancie, že tento na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C.s.p.), čo malo za následok jeho nesprávne rozhodnutie v odvolaním napádaných výrokoch.

3.2 Na odôvodnenie svojho odvolania ďalej uviedol, že v konaní bolo nesporným, že dňa 17.8.2013 v dopoludňajších hodinách došlo ku kolízii vozidiel značky BMW evidenčné číslo DS 328 DE, ktorého bol držiteľom a ktoré riadil jeho priateľ G. S., s motorovým vozidlom Toyota Corolla evidenčné číslo LMY 656, ktoré riadil žalobca 2/. Zároveň je nesporným, že vodič motorového vozidla BMW utrpel vážne zranenia, následkom ktorých na mieste dopravnej nehody podľahol a posádka motorového vozidla Toyota Corolla utrpela zranenia, ktoré špecifikoval súdny znalec MUDr. Milan Zbořil v znaleckom posudku 11/2014 zo 6.2.2014. Žalovaný 2/ po predložení dokladov o týchto nárokoch na náhradu škody titulom bolestného, titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a titulom vecnej škody tieto riadne uhradil a žalovaného 1/ o realizácii týchto úhrad riadne informoval.

3.3 Opätovne zdôraznil, že nenesie vinu za zapožičanie motorového vozidla jeho priateľovi, ktorý podľa vyjadrenia znalca zaviniť kolíziu vozidiel a že jemu úprimne ľúto následkov tejto dopravnej nehody, ktorej dôsledky okrem zosnulej matky žalobkyne 1/ znáša vo veľkej miere aj on sám. Pri nehode utrpel vážne zranenia z ktorých sa neustále lieči, podrobuje sa operáciám (naposledy to bolo v októbri 2018) a nevie sa zaradiť do bežného života tak, ako sa to podarilo žalobcom. Pokiaľ pred dopravnou nehodou vykonával prácu automechanika, po nehode mu to jeho zlý zdravotný stav už nedovoľuje. Od roku 2013 má vážne psychické stavy z toho, že zomrel jeho priateľ a matka žalobkyne 1/ a že on samotný je úplne neschopný vykonávať svoje povolanie a zaradiť sa do pracovného procesu a do predchádzajúceho života.

3.4 Nároky žalobcov sú nedôvodné, nakoľko náhrada nemajetkovej ujmy nie je zodpovednosťou za škodu podľa platného Občianskeho zákonníka a vnútroštátna úprava Slovenskej republiky túto náhradu pozostalým po dopravnej nehode neupravuje. Okrem toho neexistujú dôvody pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko táto nie je kompenzáciou za smútok z prekonanej straty člena rodiny, ako si to žalobcovia v tomto konaní uplatnili. Každý zo žalobcov uviedol po akú dobu bol práceneschopný a že po ukončení tejto práceneschopnosti sa riadne zaradil do predchádzajúceho spôsobu života. Pokiaľ si žalobkyňa 1/ uplatnila nárok za ľahkú depresiu, táto nie je kvalifikovaná ako vážna duševná porucha a nie je tu ani príčinná súvislosť s dopravnou nehodou a jej terajším stavom, z ktorého dôvodu považuje jej nárok za nedôvodný.

3.5 Nedôvodné sú aj nároky žalobcov 2/, 3/ a 4/, nakoľko tieto boli v rokoch 2014 a 2015 riadne uspokojené žalovaným 2/.

3.6 Na preukázanie svojich tvrdení (o jeho zdravotných problémoch) uvedených v odvolaní predložil lekárske správy o svojom zdravotnom stave zo dňa 30.7.2018, 8.10.2018, 21.2.2018, 2.11.2017, 22.11.2017, 5.10.2017 a 23.8.2017.

3.7 Vo svojom vyjadrení sa k odvolaniam žalobcov a žalovaného 2/ zotrval na svojich doterajších tvrdeniach a odvolacích návrhoch.

4.1 Žalovaný 2/ vo svojom odvolaní navrhol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť vo výroku I. zamietnutím žaloby žalobcov aj v tejto časti a vo výroku III. priznaním mu náhrady trov konania v rozsahu 100%, viniac súd prvej inštancie, že tento na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C.s.p.), čo malo za následok jeho nesprávne rozhodnutie v odvolaním napádaných výrokoch.

4.2 Na odôvodnenie svojho odvolania uviedol, že súd prvej inštancie žalobkyňu 1/ priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a to aj napriek tomu, že v rámci dokazovania nebola preukázaná závažná ujma na jej strane a výšku náhrady nemajetkovej ujmy ad absurdum odvodil od výšky bodového ohodnotenia stanoveného pre nárok zo sťaženia spoločenského uplatnenia. V súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy súd vyslovil aj nesprávny záver o plynutí premlčacej doby a pasívnej vecnej

legitimácie poistiteľa. Súd prvej inštancie nekorektne posúdil aj žalobou uplatnené nároky na náhradu škody. Žalobcovi 3/ priznal nárok na náhradu škody na zdraví, ktorý nevyplýva zo žiadneho dôkazného prostriedku. Žalobcom 1/, 2/ a 3/ zároveň priznal nárok na náhradu vecnej škody, ktorá nebola v konaní preukázaná a dokonca vo výške, ktorá by ani nemohla zodpovedať skutočnej škode na veci. Nesprávny je názor súdu o plynutí premlčacej doby pri nárokoch na náhradu škody.

4.3 K nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ďalej uviedol, že žalovaný 2/ nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom pri nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko tieto nároky nie sú predmetom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, právo na náhradu nemajetkovej ujmy nie je nepremlčateľným právom osobnej povahy, náhrada nemajetkovej ujmy nemôže slúžiť ako kompenzácia za smútok z prekonanej straty člena rodiny a výšku náhrady nemajetkovej ujmy nemožno určiť na základe bodového ohodnotenia pri nárokoch na náhradu škody na zdraví.

4.4 K nároku na náhradu škody ďalej uviedol, že pre plynutie premlčacej doby pri nárokoch na náhradu škody nie relevantné ustanovenie § 104 O.z., za skutočnú škodu na veciach nemožno považovať obstarávaciu cenu novej veci a súd prvej inštancie priznal žalobcovi 3/ nepreukázaný nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

4.5.1 V súvislosti s nedostatkom pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ ďalej dôvodil, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa vzťahuje výlučne na škodu definovanú v § 4 ods. 2 ZoPZP, v zmysle ktorého poisťovateľ nehradí pozostalým po obeti dopravnej nehody peňažnú náhradu za zásah do ich práva na ochranu osobnosti v zmysle § 13 ods. 2 O.z. a rozširujúca interpretácia a aplikácia predmetného ustanovenia je neprípustná a nemožno ju aprobovať ani jej eurokonformným výkladom s poukazom na rozsudok súdneho dvora EÚ z 24.10.2003 na spis. zn. C-22/12 (Katarína Haasová c/a Rastislav Petřík). Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je v citovanom ustanovení vymedzený a právny poriadok Slovenskej republiky dôsledne rozlišuje, medzi nemajetkovou ujmovou a škodou. To potvrdzuje aj znenie § 16 O.z., v zmysle ktorého, ak dôjde neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti k spôsobeniu škody, zodpovednosť sa posudzuje podľa § 420 a nasledujúcich O.z.. Náhrada nemajetkovej ujmy po zásahu do práva na ochranu osobnosti sa tak evidentne nachádza mimo normatívny rámec zodpovednosti za škodu. Slovenská vnútroštátna úprava nemá ustanovenie, ktoré by priznávalo náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým obetí dopravnej nehody v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie NS SR spis. zn. 4Cdo 168/2009 z 20.4.2011, spis. zn. 4Cdo 139/2011, spis. zn. 3Cdo 301/2012).

4.5.2 Žalovaný 2/ nepopiera, že zo sporného rozsudku vo veci Haasová možno kreovať dva (protikladné) závery o zahrnutí náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí dopravných nehôd do poistného krytia povinného zmluvného poistenia a to, že náhrada nemajetkovej ujmy po zásahu do práva na ochranu osobnosti (usmrtením blízkej osoby) podlieha povinnému zmluvnému poisteniu iba v prípade, ak takúto náhradu v rámci povinného zmluvného poistenia výslovne ustanovuje vnútroštátne právo (ZoPZP) a že náhrada nemajetkovej ujmy v totožnom prípade podlieha povinnému zmluvnému poisteniu vtedy, ak vnútroštátne právo pozná a upravuje aspoň samotný inštitút náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do práva na ochranu osobnosti ako taký. Eventuálny eurokonformný výklad ZoPZP v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie zahŕňa aj krytie náhrady nemajetkovej ujmy je neprípustný. Zásada eurokonformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre interpretáciu vnútroštátneho práva *contra legem*. V danom smere je eurokonformný výklad obmedzený, a to najmä zásadou právnej istoty a zákazu retroaktivity. Súdny dvor EÚ dospel pri určovaní hraníc eurokonformného výkladu pri interpretácii smerníc k záveru, že výklad neznamená novelizáciu konkrétneho národného predpisu. Právna istota musí dať vnútroštátnym súdom priestor, aby neboli pod vplyvom eurokonformity donútené bez ďalšieho poprieť a reverzne negovať doterajší výklad vnútroštátneho práva, zasahujúc do legitímnych očakávaní dotknutých subjektov. Ak je toto objektívne právo jasné a interpretačne bezproblémové, pričom z dlhodobého hľadiska sa aplikuje jedným spôsobom, nemožno túto aplikáciu na základe eurokonformného výkladu absurdne poprieť a okamžite presadzovať úplne opačne. Ak preto takýto eurokonformný výklad vnútroštátneho práva absolútne poprie právnu istotu subjektov v horizontálnom právnom vzťahu, nemožno ho považovať za akceptovateľný. Domnelý výklad smerujúci k zahrnutiu tohto druhu náhrady

do povinného zmluvného poistenia by retroaktívne zasiahol do existujúcich poisťovacích vzťahov. Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 31.3.2016 spis. zn. 3Cdo 301/2012 uzavrel, že odlišný (eurokonformný) výklad § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP nie je aprobovateľný ani po rozhodnutí súdneho dvora EÚ vo veci Haasová a to práve z dôvodu, že slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu (preto ani nie je potrebné, aby tento nárok bol zahrnutý v poisťovnom krytí z povinného zmluvného poistenia). Súd prvej inštancie sa touto argumentáciou nezaoberal a žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy.

4.6 Nesprávny je záver súdu prvej inštancie, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa nepremlčuje, nakoľko ide o právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 O.z..

4.7 Pokiaľ ide o samotné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ ďalej dôvodil, že z dokazovania jasne vyplýva, že v prejednávanej veci nevznikla žalobkyni 1/ závažná ujma. Žalobkyňa 1/ na pojednávaní dňa 10.4.2018 nevedela nielen uviesť, prečo si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy práve v žalovanej sume, ale zároveň neuviedla žiaden dôvod, ktorý by preukazoval zásah do jej osobného a rodinného života v takej miere, že by sa kvalita jej života podstatne znížila. Náhrada nemajetkovej ujmy nemôže slúžiť ako kompenzácia za smútok z prekonanej straty člena rodiny, či náhrada za nereparovateľnú citovú ujmu, ako argumentuje súd prvej inštancie. Zároveň nemôže byť účelom uplatnenia náhrady nemajetkovej ujmy finančná pomoc deťom, či chorému vnukovi, ako to uviedla žalobkyňa 1/ na pojednávaní. Je preto zrejmé, že nárok bol priznaný v rozpore s jeho účelom.

4.8 Žalovaný 2/ považuje za nesprávny aj výpočet výšky náhrady nemajetkovej ujmy, keď súd prvej inštancie vychádzal pri výpočte z bodového hodnotenia znalkyne MUDr. Meszárosovej pri uplatnenom nároku na náhradu škody na zdraví (hodnotenie za psychickú ujmu). Takýto postup súdu prvej inštancie je svojvoľný a nemá oporu v žiadnom právnom predpise. Zásah do osobnostnej sféry života (rodinného a súkromného života) nemožno posudzovať na základe bodového ohodnotenia diagnózy. Súdom priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je preto v tomto smere nepreskúmateľná.

4.9 Nesprávnym bolo aj posúdenie premlčacej doby nárokov žalobcov uplatnených v tomto konaní súdom prvej inštancie podľa § 104 O.z., hoci tento mal aplikovať § 106 ods. 1 O.z., nakoľko § 104 O.z. sa vzťahuje výlučne na nároky poistníka (respektíve poisteného) na plnenie z poisťovnej zmluvy. Nárok poškodeného na náhradu škody z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nie je právom na plnenie z poistenia. Ide o nárok poškodeného na náhradu škody, ktorý je na základe povinného zmluvného poistenia povinný znášať poisťovateľ škodcu. Žalobcami uplatnený nárok na náhradu vecnej škody je v celom rozsahu premlčaný, nakoľko žalobcovia mali vedomosť o vzniknutej škode a o osobe škodcu najneskôr od doručenia uznesenia o zastavení trestného stíhania Zsolta Kurucz, ČVS: ORP-586/OVK-DS-13, ktoré bolo právnomu zástupcovi žalobcov doručené 20.2.2014. V čase podania žaloby (t. j. 16.8.2016) tak bol nárok na náhradu vecnej škody v celom rozsahu premlčaný (§ 106 ods. 1 O.z.). Súd prvej inštancie preto posúdil vznesenú námietku premlčania nesprávne.

4.10 Odhliadnuc od toho, že nárok na náhradu škody je v celom rozsahu premlčaný, nárok nebol žalobcami absolútne preukázaný. Žalobcovia v konaní predložili iba doklady o kúpe nových dioptrických okuliarov a poukázali na záznam z policajnej relácie. Z takýchto dôkazných prostriedkov však nemožno vyvodit', že poškodenie veci vzniklo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zo 17.8.2013. Navyše, názor žalobcov, že skutočnou škodou na veci sa rozumejú náklady vynaložené na obnovenie stavu, aký bol pred nehodou, je potrebné vykladať s prihliadnutím na § 443 O.z., pričom skutočnou škodou na veci teda nie je jej nadobúdacia cena, ako nesprávne tvrdia žalobcovia, a nemožno akceptovať ani tvrdenie súdu prvej inštancie, že z ceny dioptrických okuliarov nie je potrebné odpočítať opotrebenie, pretože k tomu došlo práve v dôsledku dopravnej nehody. Amortizácia totiž neznamená zničenie okuliarov pri dopravnej nehode, ale opotrebovanie vecí v dôsledku predchádzajúceho užívania. Z uvedených dôvodov žalobcovia nemajú nárok na náhradu vecnej škody za poškodenie dioptrických okuliarov a súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď žalobcom tento nárok priznal.

4.11 Žalovaný 2/ namieta aj záver súdu o dôvodnosti nároku žalobcu 3/ na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 1.977,60 eur (položka číslo 310). Podľa položky číslo 310 možno

priznať kompenzáciu za poškodenie brušnej steny sprevádzané porušením brušného listu. Takéto poškodenie zdravia žalobcu 3/ však z predloženej zdravotnej dokumentácie nevyplýva. Tvrdenie súdu prvej inštancie, že nárok žalobcu 3/ podľa položky 310 bol v konaní preukázaný, je preto neakceptovateľné.

4.12 Vo svojom vyjadrení sa k odvolaniam žalobcov, ako aj žalovaného 1/ zotrvával na svojich doterajších vyjadreniach a odvolacích návrhoch.

5.1 Rozsudok vo výroku II. a III. napadli prostredníctvom splnomocnenca odvolaniami aj žalobcovia 1/, 2/, 3/ a 4/, avšak ich odvolania boli podané po uplynutí 15 dňovej zákonnej lehoty.

5.2 Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) pred prejednaním veci preskúmal náležitosti odvolaní žalobcov 1/, 2/, 3/ a 4/ (§ 363 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolania žalobcov je potrebné odmietnuť (§ 386 písm. a) C.s.p.).

5.3 Podľa § 362 ods. 1 C.s.p., odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

5.4 Podľa § 121 ods. 2 C.s.p., do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

5.5 Podľa § 121 ods. 4 C.s.p., ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

5.6 Podľa § 386 písm. a) C.s.p., odvolací súd odmietne odvolanie ak bolo podané oneskorene.

5.7 Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol splnomocnencovi žalobcov doručený dňa 19. októbra 2018, ktorá skutočnosť vyplýva z doručky na č.l. 321 spisu. Zákonná lehota na podanie odvolania tak žalobcom uplynula dňa 5. novembra 2018. Tento deň bol nielen posledným faktickým, ale zároveň aj posledným právnym dňom, kedy žalobcovia mohli podať odvolanie (a to buď na poštovú prepravu, osobne na súde prvej inštancie, resp. do zápisnice na ktoromkoľvek súde). Nakoľko odvolanie žalobcov bolo doručené obyčajným e-mailom bez autorizácie súdu prvej inštancie až dňa 6. novembra 2018, toto odvolanie bolo podané oneskorene. Na veci nič nemení ani skutočnosť, že splnomocnenec žalobcov odoslal predmetný e-mail obsahujúci odvolanie dňa 5. novembra 2018 a následne dňa 6. novembra 2018 podal odvolanie aj elektronicky s autorizáciou. Forma elektronickej komunikácie, ktorú zvolil splnomocnenec žalobcov pri podaní odvolania totiž nespadá do pôsobnosti zákona číslo 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov a tak na splnomocnencom žalobcov zvolenú formu elektronickej komunikácie nemožno aplikovať pravidlo, podľa ktorého elektronické podanie je podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánov verejnej moci (§ 25 ods. 1 veta tretia zákona o e-Governmente). Tento záver podporuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo vzťahu ku bežnej e-mailovej komunikácii uviedol, že pre zachovanie lehoty na podanie odvolania nie je rozhodujúci okamih odoslania e-mailu, ale okamih doručenia e-mailovej správy súdu, pritom za doručené sa považuje odvolanie v deň doručenia e-mailu súdu, i keď sa tak stalo po úradných hodinách súdu (uznesenie NS SR spis. zn. 2Obdo 12/2016 z 31. januára 2017). V tomto kontexte je vhodné zdôrazniť, že v prerokúvanej veci splnomocnenec žalobcov nevyužil portál eŽaloby, ale klasickú e-mailovú službu na podanie elektronickej neautorizovaného odvolania. Určenie rozhodného momentu pre záver o zachovaní lehoty pri forme elektronickej komunikácie, ktorú zvolil splnomocnenec žalobcov vychádza z § 121 ods. 5 C.s.p., podľa ktorého lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Z tohto hľadiska je pre právny záver o zachovaní lehoty rozhodujúce posúdenie toho, či osoba, ktorá odoslala podanie prostredníctvom e-mailovej služby, odovzdala podanie orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Odvolací súd zhodne s Ústavným súdom Slovenskej republiky v tomto kontexte dospel k záveru, že pri využívaní bežnej e-mailovej služby ide o priame a bezprostredné využitie technického prostriedku, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje prenos dátovej (elektronickej) správy od odosielateľa k príjemcovi. V tejto forme elektronickej komunikácie nemožno uvažovať o konkrétnej e-mailovej aplikácii (službe) ako o orgáne,

ktorý má povinnosť doručiť podanie v zmysle § 121 ods. 5 C.s.p.. Z tohto pohľadu je rozhodným moment, keď bola e-mailová správa doručená príslušnému súdu, a nie moment odoslania tejto e-mailovej správy (tu pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky spis. zn. IV. ÚS 115/2020-16 z 1. apríla 2020). Ak splnomocnenec žalobcov nevyužil formou elektronickej komunikácie podľa zákona o e-Governmente, ktorý je založený aj na systéme elektronickej potvrdení o doručení, respektíve odoslaní, je v zásade povinný znášať riziko komplikácií, ktoré pri tejto forme elektronickej komunikácie môžu vzniknúť. Je to dané aj povahou e-mailovej komunikácie, keďže súd môže zistiť, že osoba podala určité podanie, až keď mu je toto podanie doručené, vzhľadom na to, že na odosielajúcej strane vystupuje výlučne uvedená osoba, ňou zvolené hardvérové zariadenie a ňou zvolená e-mailová aplikácia. Okrem uvedeného je potrebné prihliadať aj na to, že preukázanie momentu odoslania e-mailu bežnými prostriedkami, napríklad prostredníctvom takzvaného screenshotu, t.j. fotografie obrazovky, alebo pokročilejšími prostriedkami, napríklad prostredníctvom exportu dát zo serverového logu vo forme textového súboru, je pre zručnú osobu pomerne ľahko pozmeniteľným dôkazom. Nespochybniteľné preukázanie momentu odoslania e-mailu by vo svojej podstate bolo v sporných prípadoch potrebné realizovať takmer na úrovni znaleckého dokazovania certifikovaným subjektom na základe priameho vstupu do systému odosielača e-mailu. Tieto praktické hľadiská podporujú právny záver, že pri elektronickej komunikácii vo forme bežného e-mailu je rozhodujúci okamih doručenia e-mailovej správy, a nie okamih jeho odoslania.

5.8 Písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie pritom obsahovalo správne poučenie o lehote ako aj mieste podania odvolania.

5.9 Keďže podmienka včasnosti podania opravného prostriedku nebola splnená, odvolací súd sa nemohol odvolaniami žalobcov 1/, 2/, 3/, a 4/ meritórne zaoberať a tieto odvolania odmietol ako oneskorene podané podľa § 386 písm. a) C.s.p..

6.1 Žalobcovia 1/, až 4/ vo svojom vyjadrení sa k odvolaniam žalovaných navrhli rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a III. zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie dôvodiac, že občianskoprávna zodpovednosť prevádzkovateľa za škodu a za náhradu nemajetkovej ujmy je založená na objektívnej zodpovednosti a prevádzkovateľ sa môže exkulpovať len za splnenia predpokladov uvedených v § 428 alebo § 441 O.z.. Tieto predpoklady v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdené ani preukazované neboli. Nepriaznivý zdravotný stav a postoj žalovaného 1/ po dopravnej nehode môže mať nanajvýš vplyv na výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv, konkrétne práva na súkromie a rodinný život bol jednoznačne v konaní preukázaný. Smútok z prekonanej straty člena rodiny je prirodzeným dôsledkom porušenia práva na súkromie a rodinný život pozostalých a pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je podstatné, či žalobcovia po nehode boli alebo neboli PN, prípadne po akú dobu, či užívali utišujúce lieky alebo nie a podobne. Žalobkyňa 1/ si uplatnila náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000 eur na základe lekárskeho posudku, v ktorom bola uvedená položka - vážne duševné poruchy tento nárok si uplatňovala z dôvodu zásahu do jej práva na súkromie a rodinný život a na základe lekárskeho posudku si uplatňovala ďalší nárok - náhradu škody na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. Čo je a čo nie je duševnou poruchou neprináleží hodnotiť žalovanému 1/, nakoľko tento nedisponuje na to potrebným vzdelaním a na podporu svojich tvrdení nepredložil vyjadrenie takou odbornou spôsobilou osobou.

6.2 Neobstojí námietka o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/. Táto otázka už bola vyriešená judikatúrou a to rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 6MCdo 1/2016 z 21.7.2017, ktorý bol publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky číslo 8/2018 pod R 61/2018, pričom z uvedenej judikatúry vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je krytá systémom povinného zmluvného poistenia. Právny názor vyjadrený v tejto judikatúre do dňa vyhotovenia tohto vyjadrenia nebol prekonaný.

6.3 Žalobca 3/ nárok na náhradu škody na zdraví z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia v konaní pred súdom prvej inštancie preukazoval lekárskeho posudkom zo 16.11.2015. Podľa § 4 ods. 2 zákona číslo 437/2004 Z.z. náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku. Toto zákonné ustanovenie vyslovene hovorí, akým dôkazom sa preukazuje nárok na náhradu škody na zdraví. Zdravotná dokumentácia vznik škody na zdraví ako ani výšku nepreukazuje.

6.4 Vznik a rozsah vecnej škody bol žalobcami preukazovaný dokladmi o zaplatení kúpnej ceny za dioptrické okuliare a uznesením OR PZ DS ČVS: ORP-586/OVK-DS-13 z 18.2.2014, z ktorého jednoznačne vyplýva, že došlo k zničeniu dioptrických okuliarov.

7. Pokiaľ ide o odvolania žalovaných Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolania žalovaných 1/ a 2/ boli podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolaní (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolacie námietky vznesené žalovanými sú dôvodné len čiastočne.

8.1 Predmetom konania na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 7C 209/2016 sú žaloby žalobcov 1/, 2/, 3/ a 4/ o uloženie povinnosti žalovanému 1/ a žalovanému 2/ zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 50.000 eur ako aj náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eur, žalobcovi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 30.000 eur ako aj náhradu vecnej škody vo výške 41,62 eur, žalobcovi 3/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 30.000 eur ako aj náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur, žalobkyni 4/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 30.000 eur, žalobkyni 1/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 6.428 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 6.428 eur od 5.5.2016 do zaplatenia, ako aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky v sume 406,12 eur a žalobcovi 3/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 3.214 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3.214 eur od 9.6.2016 až do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

8.2 S prihliadnutím na obsah podaných odvolaní žalovaných 1/ a 2/, predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalovaných strán bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho v odvolaní napadnutých častiach (výroku I. a III.) aj nesprávne rozhodol. Nakoľko výrok II. rozsudku nebol napadnutý včasným odvolaním, nebol ani predmetom prieskumu odvolacím súdom.

9. Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

10.1 Pokiaľ ide o námietky nesprávneho právneho posúdenia premlčania nárokov uplatnených žalobcami v tomto konaní vzhľadom na v konaní vznesenú námietku premlčania týchto nárokov žalovaným 1/ a z časti aj žalovaným 2/ a z nej plynúcu nemožnosť priznania premlčaného práva žalobcom odvolací súd uvádza:

Súd prvej inštancie vyhodnotil nároky na peňažné plnenie žalobcov uplatnené v tomto konaní jednak ako práva osobnej povahy, ktoré nepodliehajú premlčaniu (a to nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nárok na náhradu škody na zdraví za SSU) a jednak ako nároky pri plnení z poistenia (pokiaľ ide o nárok na náhradu vecnej škody na okuliaroch žalobcov) pri ktorých podľa § 104 O.z. začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti, a pokiaľ žalobcovia podali žalobu na súde dňa 16.8.2016, tak uzavrel, že k premlčaniu žiadneho z uplatnených práv žalobcov nedošlo. Odvolací súd takéto právne posúdenie nárokov žalobcov uplatnených v žalobe považuje za nesprávne. Zo žaloby je zrejmé, že žalobcovia si žalobou uplatnili voči žalovaným tri samostatné nároky majetkovej povahy (nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich práv na ochranu osobnosti, nárok na náhradu škody na zdraví a to za sťaženie spoločenského uplatnenia a nárok na náhradu vecnej škody), ktoré premlčaniu podliehajú a to každý nárok samostatne za zákonom stanovených podmienok.

10.2 Podľa § 100 ods. 1 a ods. 2 veta prvá O.z., právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (1). Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva (2 veta).

10.3 Podľa § 101 O.z., pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

10.4 V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že takto vymedzený počiatok premlčacej doby je vymedzený objektívne, nezávisle na poškodenom a tak beh premlčacej doby začne odo dňa, kedy by všeobecne každý mohol právo uplatniť, inak povedané - kedy mohol podať žalobu (actionata), pričom nie rozhodujúce, či snád daný subjekt bol v situácii, ktorá mu uplatnenie práva znemožňovala (nevedel o práve, výkon práva mu znemožňovala choroba a podobne). Ide teda o objektívne určený začiatok plynutia premlčacej doby, ktorý sa odvíja od právnych skutočností, prípadne udalostí, ktorých vznik alebo existencia sú nezávislé na úrovni vedomia (znalostí) oprávneného účastníka zodpovednostného vzťahu (tu pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo 2225/2012). Pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy je rozhodujúce, kedy sa poškodený dozvie o druhu vzniknutej ujmy a jej rozsahu, ktorý možno vyčíslíť v peniazoch. Vedomosť poškodeného o nemajetkovej ujme pritom nemusí z časového hľadiska spadať vždy vedno s protiprávnym úkonom alebo so zákonom kvalifikovanou škodovou udalosťou, za ktorú sa zodpovedá (NS ČR 25Cdo 736/2008).

10.5 Podľa § 106 ods. 1 a ods. 2 O.z., právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto zaň zodpovedá (1). Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za 3 roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za 10 rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví (2).

10.6 V tejto súvislosti odvolací súd uvádza že, ak nejde o škodu na zdraví, je u práva na náhradu škody stanovená dvojaká premlčacia doba, subjektívna dvojročná a objektívna trojročná, respektíve desaťročná (u práva na náhradu škody na zdraví totiž zákon objektívnu premlčaciu dobu vôbec neurčuje). Ich počiatok je stanovený odlišne a zároveň platí, že vo svojom behu sú na sebe nezávislé, ak skončí beh ktorejkoľvek z nich, právo sa bez ohľadu na druhú z nich premlčí. Pojem udalosť, z ktorej škoda vznikla v zmysle § 106 ods. 2 O.z. zahŕňa nielen protiprávny úkon či právne kvalifikovanú udalosť, ktoré viedli k vzniku škody, ale aj vznik škody samotnej. Subjektívna vedomosť poškodeného o osobe zodpovednej za škodu, s ktorou zákon v ustanovení § 106 ods. 1 O.z. spája začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, nepredpokladá nespochybniteľnú istotu v určení osoby zodpovednej za vznik škody. Naisto možno zodpovednosť určitej osoby postaviť až na základe dokazovania v súdnom konaní, ktoré je ešte len podaním žaloby, teda uplatnením nároku na súde, začaté. Zákon preto vychádza z predpokladu, že po osobe, ktorá vie o vzniku škody, možno požadovať, aby nárok na súde uplatnila, akonáhle má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, v ktorých svetle sa javí zodpovednosť určitej konkrétnej osoby dostatočne pravdepodobná. Poškodený sa dozvie o škode vtedy, keď zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno odvodiť vznik škody a orientačne a jej rozsah a nie je potrebné, aby poznal rozsah škody presne. Znalosť poškodeného o osobe škodcu sa viaže k okamihu, keď dostal informáciu, na základe ktorej si môže urobiť úsudok, ktorá konkrétna osoba je za škodu zodpovedná. Pri skúmaní, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, je potrebné vychádzať z preukázanej vedomosti poškodeného; nemusí však ísť o zistenie (rozumie sa istotu v bežnom slova zmysle), ale stačí, aby skutkové okolnosti, ktorými poškodený disponuje, boli oprávnené takýto záver o možnom vzniku škody a možnej zodpovednosti škodcu urobiť.

10.7 Špecifickým problémom vznikajúcim pri riešení otázky premlčania nároku v konaní o náhradu škody, ktorému predchádzalo adhézne konanie, je "zastavenie" premlčania v súvislosti s uplatnením nároku na náhradu škody v trestnom konaní. Podľa § 112 O.z. totiž premlčacia doba neplynie po dobu konania, v ktorom veriteľ svoje právo uplatnil, pokiaľ v tomto konaní riadne pokračuje. V prípade námietky premlčania je teda v konaní o náhradu škody, ktorému predchádzalo adhézne konanie treba posúdiť, či bol nárok na náhradu škody v trestnom konaní uplatnený, či bol uplatnený riadne a či poškodený v občianskom konaní riadne pokračoval.

10.8 Pokiaľ ide o nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 O.z., tento sa podľa ustálenej súdnej praxe premlčuje podľa § 100 ods. 1 O.z. v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 O.z. (tu pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 2Cdo 278/200 a Rozsudok veľkej Komory občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 31Cdo 3161/2008 z 12. novembra 2008 - R 73/2009 ktoré jednoznačne konštatovali, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe). V zmysle vyššie uvedeného potom odvolací súd uzatvára, že pokiaľ k dopravnej nehode majúcej za následok vznik nárokov žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich osobnostných práv a to konkrétne práva na súkromie a rodinný život (každého z nich samostatne) uplatnených v tomto konaní došlo 17.8.2013, kedy sa najskôr mohli žalobcovia dozvedieť o druhu vzniknutej nemajetkovej ujmy, jej rozsahu a osobe za takýto zásah

zodpovednej, a žaloba o náhradu tejto nemajetkovej ujmy v peniazoch bola podaná na súde dňa 16.8.2016, bola podaná včas (pred uplynutím všeobecnej trojročnej premlčacej doby) a tak námietka premlčania týchto nárokov žalobcov vznesená žalovaným 1/ nemohla obstať. Všeobecná trojročná premlčacia doba na vykonanie tohto práva (podanie žaloby na plnenie) uplynula každému zo žalobcov najskôr dňa 17.8.2016.

10.9 Pokiaľ v konaní bolo nesporným, že žalobkyňa 1/ sa o škode na zdraví spočívajúcej v sťažení jej spoločenského uplatnenia (pre vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií) v súvislosti s dopravnou nehodou zo 17.8.2013 dozvedela až zo znaleckého posudku číslo 120/2015, znalkyne MUDr. Denisy Meszárošovej z 30.12.2015, kedy najskôr mohla začať plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie tohto práva a žaloba o náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 6.428 eur (ako peňažná náhrada za 390 bodov) vyčíslenom v predmetnom znaleckom posudku bola podaná na súde 16.8.2016, je potrebné uzavrieť, že bola podaná včas (pred uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby). Dvojročná subjektívna premlčacia doba na podanie takejto žaloby uplynula najskôr dňa 30.12.2017. Námietka premlčania tohto nároku (práva) žalobkyne 1/ vznesená žalovaným 1/ preto nemohla obstať.

10.10 Obdobne pokiaľ v konaní bolo nesporným, že žalobca 3/ sa o škode na zdraví spočívajúcej v sťažení jeho spoločenského uplatnenia (pre poškodenie brušnej steny sprevádzané porušením brušného listu a obrny ramenného nervu) v súvislosti s dopravnou nehodou zo 17.8.2013 dozvedel až z Lekárskeho posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia MUDr. Y. G. PhD., MPH, úrazového chirurga zo dňa 16.11.2015, kedy najskôr mohla začať plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie tohto práva a žaloba o náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 3.214 eur (ako peňažná náhrada za položku č. 310 za 120 bodov a znížená položka č. 381 o 75 bodov, spolu 195 bodov á 16,48 eur = 3.214 eur) vyčíslená v predmetnom lekárskom posudku a žaloba bola podaná na súde 16.8.2016, je potrebné uzavrieť, že bola podaná včas (pred uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby). Dvojročná subjektívna premlčacia doba na vykonanie tohto práva (podanie žaloby) uplynula najskôr dňa 16.11.2017. Námietka premlčania tohto nároku (práva) žalobcu 3/ vznesená žalovaným 1/ preto nemohla obstať.

10.11 To však neplatí pre uplatnený nárok žalobkyne 1/ na náhradu vecnej škody na dioptrických okuliaroch vo výške 115,87 eur, nárok žalobcu 2/ na náhradu vecnej škody na dioptrických okuliaroch vo výške 41,62 eur a nárok žalobcu 3/ na náhradu vecnej škody na dioptrických okuliaroch vo výške 87,57 eur. Zo spisu totiž vyplynulo, že žalobcovia si tieto nároky uplatnili aj v prebiehajúcom trestnom konaní vedenom proti G. S. (ktoré začalo dňa 17.8.2013 uznesením OR PZ v Dunajskej Strede ČVS: ORP/586/OVK-DS-2013), počas ktorého konania premlčacia doba neplynula. Trestné konanie však bolo uznesením OR PZ v Dunajskej Strede ČVS: ORP/586/OVK-DS-13 zo dňa 18.2.2014 zastavené. Predmetné uznesenie bolo doručené splnomocnencovi žalobcov dňa 20.2.2014 (č.l.16), ktorým dňom sa najneskôr žalobcovia dozvedeli o vzniknutej škode a o osobe škodcu a teda ktorým dňom aj najneskôr začala plynúť žalobcom dvojročná subjektívna doba na vykonanie práva (uplatnenie tohto nároku na súde civilnou žalobou), ktorá uplynula dňa 20.2.2016. Pokiaľ teda žalobcovia bez ďalšieho podali civilnú žalobu o zaplatenie tejto vecnej škody voči žalovaným na súde až dňa 16.8.2016, námietka premlčania týchto nárokov vznesená žalovaným 1/ a žalovaným 2/ bola dôvodná a premlčané práva nebolo možné žalobcom priznať.

10.12 Pre poriadok je potrebné ešte dodať, že pokiaľ ide o nárok žalobcu 2/ na náhradu vecnej škody na dioptrických okuliaroch, tento bol samotným žalobcom 2/ uplatnený vo výške 41,62 eur a súd prvej inštancie mu bez ďalšieho (adekvátneho žalobného návrhu) priznal nárok na náhradu vo výške 87,57 eur, teda v rozpore s jeho viazanosťou žalobným návrhom žalobcu (ust. § 216 ods. 1 C.s.p.) sumu vyššiu, ako bola uplatnená žalobou.

10.13 Z týchto dôvodov potom odvolací súd rozsudok súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku I. v časti uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi 1/ náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eur, žalobcovi 2/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur a žalobcovi 3/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eur postupom podľa § 388 C.s.p. zmenil a to tak, že žaloby žalobcov 1/, 2/ a 3/ v tejto časti uplatnených nárokov zamietol.

11.1 Pokiaľ námietky smerujú k právnomu posúdeniu veci odvolací súd uvádza:

Právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná.

Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

11.2 Základnou spornou otázkou bolo, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby je škodou a teda či vzhľadom na takýto záver na daný prípad je možné aplikovať s poukazom na analogiu legis (ust. § 853 ods.1 O.z.), § 420 ods. 2 a § 427 O.z., a teda napokon či je daná pasívna legitímácia žalovaného 1/ ako prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená z dôvodu, že v prejednávanej veci si žalobcovia ako pozostalí po obeti dopravnej nehody neuplatňovali nárok na náhradu škody (pravdaže okrem nároku na náhradu škody na zdraví a náhradu vecnej škody), ale nárok na primerané zadosťučinenie podľa § 13 O.z., ale v takom prípade následne aj pasívna legitímácia žalovaného 2/ ako poistiteľa zodpovednosti za náhradu škody žalovaného 1/ spôsobenej v súvislosti s prevádzkou jeho motorového vozidla vyplývajúcej s jeho PZP.

11.3 Odvolací súd zastáva názor, že je daný právny nárok žalobcov voči žalovanému 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 O.z.. Náhrada ujmy ako terminus technicus v súkromnom práve je určitá anomália. Principiálne však ide o škodu a to buď majetkovú alebo nemajetkovú. Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda.

11.4.1 Podľa § 11 O.z., fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

11.4.2 Podľa § 13 ods. 1 O.z., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

11.4.3 Podľa § 13 ods. 2 O.z., pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

11.4.4 Podľa § 13 ods. 3 O.z., výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

11.4.5 Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

11.4.6 Podľa § 420 ods. 1 a ods. 3 O.z., každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti (1). Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil (3).

11.4.7 Podľa § 427 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. (ods. 1). Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla (ods. 2).

11.4.8 Podľa § 853 ods. 1 O.z., občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

11.5 Otázkou, či náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jednej z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby je možné považovať za škodu sa zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci spisovej značky 4Cdo 168/2009 z 20. apríla 2011 a spisovej značky 3Cdo/301/2012 z 31. marca 2016 v súvislosti so zodpovedaním otázky, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jednej z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Senát 4C NS SR dospel k záveru, že podľa v tom čase platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámca inštitútu zodpovednosti za škodu. Senát 3C NS SR dospel k záveru, že plnenie z povinného zmluvného poistenia

zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 O.z.. Tento senát dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP nezistil ani po rozhodnutí ESD vo veci C-22/12, keď podľa jeho názoru ESD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Následne senát 6C NS SR v čase nasledujúcom po týchto práve citovaných rozhodnutiach rozsudkom z 31. júla 2007 spisovej značky 6MCdo 1/2016 zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktoré podal na podnet poisťovateľa - spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa a.s., Vienna Insurance Group s tým, že pokiaľ ide o právnu otázku pasívnej legitímácie v konaní o obdobnej veci vychádzal z toho, že v prejednávanej veci spornú otázku riešil ústavný súd, ktorý nielenže už vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustanovujúcimi krytie aj majetkovej ujmy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci spisovej značky III. ÚS 66/2016 uznesením z 11. októbra 2016 uzavrel, že "...pojem "škoda" použitý v zákone číslo 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení O.z. o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie". Senát 6C NS SR potom pojem "škoda" vyložil extenzívne v tom zmysle, "... že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Následne senát 6C NS SR v rozhodnutiach z 27. februára 2018 spisovej značky 6Cdo 143/2017 a spisovej značky 6Cdo 206/2017 odmietol odvolanie poisťovne v obdobných veciach ako bola vec prejednávaná z obdobných dôvodov ako vyššie spomenutej veci spisovej značky 6MCdo 1/2016 a to z dôvodov, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla je potrebné považovať rozhodnutie ESD C-22/12 vo veci Haasová ako aj ústavného súdu spisovej značky I. ÚS 474/2016 a rozhodnutia, na ktoré toto rozhodnutie odkazuje, napríklad sp.zn. III. ÚS 646/2015, I. ÚS 206/2015 ako aj už spomenuté rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky 6MCdo 1/2016. Na uvedené rozhodnutia senátu 6C NS SR naviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu spisovej značky 1Cdo 179/2017 z 26. septembra 2018 a spisovej značky 8Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018 v obdobných veciach, ktorým bolo odvolanie poisťovní odmietnuté ako procesne neprípustné (tu pozri rozsudok NS SR z 10.12.2018 sp. zn. 7Cdo 65/2018). Napokon Najvyšší súd Slovenskej republiky v práve citovanom rozhodnutí poukázal aj na judikát prijatý na poslednom zasadnutí občianskoprávneho kolégia tohto súdu dňa 9. októbra 2018, ktorého právna veta znie: "Škodou pre účely zákona číslo 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná".

11.6 Odvolací súd poukazuje aj v tejto súvislosti na dôležitosť ústavno-konformného výkladu právnych predpisov, keďže súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad pojmu „škoda“ učený odvolateľom uvedené požiadavky nespĺňa.

11.7 Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktným právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj

ujmu v emočnej sfére žalobcov ako poškodených. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočné argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávných inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovia poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujma na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie človeka). Odvolací súd na rozdiel od žalovaného 2/ zastáva názor, že eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

11.8.1 K argumentácii žalovaného 2/ poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 301/2012 a sp. zn. 4Cdo 168/2009 je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného nebol dôvod rezignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolaný každý členský štát Európskej únie, predovšetkým na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej, interpretačnej záväznosti judikatúry SD (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom komunitárneho práva).

11.8.2 V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva eurokonformný výklad vnútroštátneho práva záväzný, t.j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť i medzery vnútroštátneho právneho predpisu. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozhodnutie C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondode Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dôvodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc, bolo potrebné vychádzať z rozšíreného výkladu definície škody.

11.8.3 Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

11.8.4 Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc Európskej únie bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súčasne bolo účelom týchto smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Vychádzajúc zo základného faktu, že primárne a sekundárne pramene práva Európskej únie obsahujú harmonizáciu podmienok povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (s poukazom na základné ciele vyjadrené v motorových smerniciach), bolo nevyhnutné prijať záver o povinnosti vnútroštátnych súdov pri aplikácii národného práva týkajúceho sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel uplatniť eurokonformný výklad (najmä § 4 ods. 1, 2 a § 15 ods. 1 ZoPZP) a preto sa odvolací súd nemohol stotožniť s právnym názorom, že v danom prípade ide o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (ZoPZP je výsledkom transpozície tzv. piatich motorových smerníc upravujúcich oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel).

11.8.5 Nebolo možné ani vychádzať zo záveru, že súkromné právo členského štátu sa neprieči právom Európskej únie. Odvolací súd vzhliadol práve vo výklade pojmu škoda nesúlad vnútroštátneho práva a práva Európskej únie, pričom eurokonformný výklad tohto pojmu (preložený ako osobné ujmy na tele, psychike alebo v emočnej sfére poškodeného) je jediným možným správnym výkladom, na rozdiel od

reštriktívneho gramatického výkladu vnútroštátneho práva (ktorý je v rozpore s cieľmi vyjadrenými v tzv. motorových smerniciach). Je potrebné súčasne zdôrazniť, že sa nejedná o priamu aplikáciu smerníc ale o výkladovú metodológiu vzťahujúcu sa na oblasť harmonizovanú právom Európskej únie.

11.9 Vzhľadom na vyššie uvedené potom námietka žalovaného 1/ a žalovaného 2/ o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie podľa § 853 ods. 1 O.z. v spojení s § 420 ods. 2 O.z. a § 427 O.z. a nedostatku vecnej pasívnej legitímácie žalovaného 1/, ako prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky, a žalovaného 2/ ako poisťovne u ktorej mal žalovaný 1/ poistenú svoju zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nemohla obstať. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že z dôvodu protiprávneho konania vodiča motorového vozidla BMW 328 EVČ: DS-328DE, ktorým zasiahol do osobnostných práv žalobcov, je s poukazom na analógiu legis t.j. § 853 ods. 1 O.z. v spojení s § 420 ods. 2 O.z. daná pasívna legitímácia jednak žalovaného 1/ ako prevádzkovateľa tohto vozidla ako aj žalovaného 2/ ako poisťovne.

12.1 Pokiaľ ide o námietku nedôvodnosti nároku žalobkyne 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza:

Podľa ust. § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1).

12.2 Generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka bola prispôbena Listine základných práv a slobôd zákonom č. 509/1991 Zb. účinným od 1. januára 1992, odkedy až do súčasnosti toto ustanovenie znie tak, že fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Účinnosťou tohto zákona bola pod ochranu osobnosti zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Jednou z hodnôt osobnosti každej fyzickej osoby ako celku, ktorej rešpektovanie musí občianske právo voči subjektom v rovnakom postavení zabezpečovať, je právo na súkromie. Obsah práva na súkromie, je nutné určovať so zreteľom na ústavné predpisy a ustanovenia medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách uvedených v článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon číslo 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky), v ktorých má pozitívna zákonná úprava práva občana na súkromie svoj prirodzeno-právny zdroj. Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahrňovať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 O.z. v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú primárne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa preto stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy. Podľa ustanovenia článku 8 odseku I Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydľia a korešpondencie. Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21. júna 1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval: „Z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia

dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi vzťah rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú.“ Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb - najbližších príbuzných, a to rodičov, detí, súrodencov.

12.3 V tejto súvislosti odvolací súd uzatvára, že každá fyzická osoba má právo na ochranu v zmysle ust. § 11 O.z.. V tomto smere je nutné poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 spisovej značky 1Cdo/77/2009, ktorý za správny označil záver súdov nižších inštancií, že do osobnostných práv oprávnených osôb bolo zasiahnuté zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul blízky príbuzný (syn a brat). Obdobne z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.2.2011 spisovej značky 5Cdo/265/2009 vyplýva, že „ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, respektíve práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňanie citovej potreby, to jest nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, zostávajúca osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou“. Pri inom obdobnom rozsudku Najvyšší súd konštatoval, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom, ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že sa uplatňuje ako jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka, je rodinný život, spočívajúci v udržiavaní, rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné prerušenie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

12.4 Strata blízkej osoby, člena rodiny, v dôsledku jej úmrtia pri dopravnej nehode, je stratou nezvratnou a trvalou. V dôsledku tejto straty už nemôže rozvíjať žalobkyňa 1/ svoj vzťah s matkou. Stratila osobu, ktorú milovala. Zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1) O.z. nemôže byť preto postačujúce. Z tohto dôvodu vzniklo žalobkyni 1/ právo na náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na § 13 ods. 2) a 3) O.z..

12.5 Každý si uvedomuje, že hodnota ľudského života je nevyčísliteľná. Preto nie je možné ani vyčísliť skutočnú ujmu, ktorá vznikla žalobkyni 1/ v dôsledku úmrtia jej matky. Možno je iba poskytnúť určitú satisfakciu, ktorá sčasti dokáže zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale nikdy nenahradí stratu blízkej osoby.

12.6 Výšku náhrady nemajetkovej ujmy je nutné posudzovať v zmysle zák. ust. § 13 ods. 3) O.z.. Podľa tohto zákonného ustanovenia, ako už bolo uvedené vyššie, sú faktory rozhodujúce pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch taxatívne vymedzené ako 1) závažnosť vzniknutej ujmy a 2) okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pri posudzovaní závažnosti vzniknutej ujmy bude vždy významným najmä začlenením čiastkového práva v hierarchii čiastkových práv jednotného práva na ochranu osobnosti (zásah do práva na život bude vždy závažnejšou ujmu než zásah do práva na

zdravie, obdobne zásah do práva na zdravie s neodstrániteľnými následkami závažnejším než zásah s následkami nepatrnými či dokonca bezo zvyšku odstránenými a pod.), ale tiež posúdenie spôsobilosti celkom konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy (v rámci medzi určených žalobným návrhom) vyvážiť negatívne dopady zásahu. U okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, potom nebude možné prehliadnuť najmä samotnú intenzitu zásahu a jeho povahu (úmyselný trestný čin, resp. zločin by si zjavne zasluhoval vyššiu náhradu než len čin nedbanlivostný, ten zas vyššiu než len priestupok atď.).

12.7 Vzhľadom k právnej úprave, ktorá pri rozhodovaní o výške peňažnej náhrady neposkytuje (a ani v súčasnosti nedáva) súdom presné vodítko pre jej vyčíslenie, je potrebné prihliadať na judikatúrou ustálené kritériá pre jej určenie. Ide o kritériá, ktoré je možné konštatovať ako na strane poškodeného (osoby oprávnenej), tak na strane škodcu (osoby zodpovednej).

12.8 Okolnosti, ktoré je potrebné preskúmať na strane poškodeného, môžu byť podľa rozvíjajúcej sa doktríny najmä a) intenzita vzťahu medzi žalobkyňou a jej matkou, b) otázka hmotnej závislosti medzi žalobkyňou 1/ a jej matkou, c) prípadné poskytnutie inej satisfakcie (absentuje totiž akékoľvek spoluzavinenie či už žalobkyne 1/ alebo usmrtenej osoby). Pre výšku náhrady je kvalita vzájomných vzťahov medzi žalobkyňou 1/ a jej matkou kľúčová. Okolnosti na strane osoby zodpovednej (G. S. ako pôvodcom zásahu), sú a) postoj pôvodcu zásahu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.) a b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby. Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy; ústretové správanie, ospravedlnenie, či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehliť.

12.9 Závažnosť ujmy je zrejmalá. Strata blízkej osoby je nezvratný, trvalý stav. Nie je možná žiadna zmena. Hodnota života je nevyčísliteľná a rovnako aj jeho strata. Pri posudzovaní „závažnosti nemajetkovej ujmy“ v rodinných vzťahoch ako druhého kritéria v zmysle § 13 ods. 3 O.z. nemožno vychádzať len zo subjektívnych predstáv sudcu o význame toho - ktorého rodinného a súkromného vzťahu. Naopak, je potrebné čiastočne sa orientovať podľa významu, ktorý určitému vzťahu priznáva zákonodarca napríklad tým, že určitým vzťahom dáva prednosť pred inými a pod. Žalobkyňa 1/ je jediným dieťaťom nebohej. Smrť matky znamenala pre žalobkyňu 1/ náhle pretrhnutie intenzívnych väzieb dieťaťa k matke, ku ktorej mala vybudovaný silný a blízky vzťah (rodičia predali celý svoj majetok v Rusku, zanechali tam celý svoj doterajší život, priateľov a presťahovali sa do Maďarska, kde nikoho iného, ako rodinou svojej dcéry, ktorá tvorila ich kompletný spoločenský kruh nemali, nehovoriac o tom, že po smrti manžela nebohej sa jej vzťah s dcérou ešte zintenzívnil, nakoľko táto nemala nikoho iného a ako človek v dôchodkovom veku, po opustení predchádzajúceho života v Rusku nemala iné spoločenské kontakty, ako s členmi rodiny žalobkyne 1/ a všetku svoju pozornosť, ale aj očakávania zameriavala len na nich; pre žalobkyňu 1/ matka predstavovala jej každodennú spoločnosť). Následky tohto zásahu sa prejavili nielen v pocite zármutku nad stratou matky, ale aj v psychických problémoch, ktoré musela kompenzovať až medikamentóznou liečbou. Psychická bolesť zo straty blízkeho človeka bola o to väčšia, že žalobkyňa 1/ bola priamym účastníkom nehody a videla svoju matku v okamihu zomrieť, znášala pohľad na jej mŕtve, bezvládne telo. Tieto následky pritom pretrvávajú v podstate doteraz. V dôsledku tejto straty žalobkyňa 1/ stratila možnosť tráviť spoločné chvíle s matkou, stratila možnosť prijímať jej citové prejavy, nemá možnosť prejavovať svoje city k nej. Prežíva smútok nad jej stratou. Jej strata zasiahla do jej práva na rodinný život. Iná forma satisfakcie (ako napríklad prejavená ľútosť žalovaného 1/) nemôže byť postačujúca a k inej ani neprišlo.

12.10 Druhým kritériom pre posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú okolnosti na strane vodiča - vinníka. Nutné bolo zohľadniť, že G. S. neoprávnene zasiahol do práv žalobkyne 1/ porušením dôležitej povinnosti, keď jazdil rýchlosťou vyššou ako primeranou na bezpečný prejazd cez pravotočivú zákrutu, v dôsledku čoho s vozidlom stratil stabilitu a v snahe udržať sa na ceste jazdil s vozidlom zo strany na stranu cez šírku cesty, v dôsledku čoho narazil ľavou stranou vozidla do prednej časti protiúdeho osobného motorového vozidla, v ktorom sa viedla aj žalobkyňa 1/. Zároveň bolo potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že nešlo o úmyselný trestný čin, ale čin nedbanlivostný. Do úvahy bolo nutné vziať i skutočnosť, že vinník dopravnej nehody v dôsledku dopravnej nehody utrpel zranenia nezlučiteľné s jeho životom a tak jeho postoj ku škode na zdraví žalobkyne 1/ a dopad udalosti do jeho duševnej sféry je irelevantný.

12.11 Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09 bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávných sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015).

12.12 Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relatívnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14).

12.13 Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odvolací súd okrem iného vychádzal aj z dostupných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v podobných prípadoch. Tak napr. v už citovanej veci 4Cdo 139/2011 priznali súdy rodičom dieťaťa zomrelého pri dopravnej nehode sumu 15.000 eur, pričom ako bolo uvedené, rodinné a súkromné vzťahy rodiča k dieťaťu sú omnoho silnejšie než smerom naopak. Vo veci 3Cdo 228/2012 bolo priznaných pri strate manželky a syna, teda dvoch najbližších osôb, 23.000 eur. Taktiež vo veci 1Cdo 77/2009 bolo priznaných 6.600 eur za úmrtie syna a brata a vo veci 2Cdo 194/2011 8.300 eur za smrť manžela. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky odvolací súd ďalej príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 7C/256/2011-184 z 29. januára 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 8C/264/2013-223 z 28. októbra 2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000 eur, manželke zomrelého vo výške 20.000 eur a rodičom zomrelého každému vo výške 10.000 eur (pôvodcom zásahu bola fyzická osoba z dôvodu porušenia pravidiel cestnej premávky). Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/276/2011-96 z 31. mája 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/315/2012-125 z 26. novembra 2012, súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému žalobcovi 10.000 eur, v dôsledku úmrtia ich matky pri dopravnej nehode (nedbanlivostný trestný čin). Ako vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu, každé priznanie určitej sumy musí byť riadne a spoľahlivo odôvodnené skutkovými okolnosťami prípadu. Na druhej strane však povaha náhrady nemajetkovej ujmy vylučuje možnosť akokoľvek spoľahlivej kvantifikácie. V týchto prípadoch sa totiž peniazmi odškodňuje niečo, čo nie je možné vyjadriť cez majetkovú hodnotu a preto je akákoľvek presnejšia kvantifikácia uplatňovaných súm nemožná. Práve preto musí súd pristupovať k priznávaniu týchto súm obozretne a triezvo a nepriznávať sumy, ktoré sú zjavne nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomerom v Slovenskej republike (ak ide o nároky podľa slovenského práva).

12.14 Vyhodnotiac vyššie uvedené (berúc do úvahy aj postoj žalovaného 1/ - prejavenu ľútosť ako aj jeho zdravotný stav) dospel odvolací súd k záveru, že primeranou náhradou za nemajetkovú ujmu vzniknutú žalobkyňi 1/ je suma vyššia ako bola priznaná súdom prvej inštancie, avšak nakoľko žalobkyňa 1/ nenapadla včasným odvolaním rozsudok súdu prvej inštancie, odvolací súd nemal možnosť nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie o výške náhrady napraviť jeho zmenou v tejto časti. Odvolací súd konštatuje, že súdom prvej inštancie priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne, ale (aj keď len z časti) predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobkyne 1/ v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie takejto náhrady súdom prvej inštancie bolo prostriedkom bezdôvodného

obohatenia žalobkyne 1/. Naopak náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyne 1/ v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá s časťou naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Z hľadiska komparácie s právnou úpravou v Českej republike javí sa vhodné poukázať na úpravu tzv. „odškodnenia za smrť“, ktorým právna úprava priznávala vo výške 240.000 Kč pozostalému manželovi, ako i každému dieťaťu, jednorazovú peňažnú satisfakciu (v prípade jej nedostatočnosti nebolo vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobnosti - rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 16/2004).

13.1 Neobstojí ani námietka žalovaných, že žalobca 3/ nepreukázal nárok na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažení jeho spoločenského uplatnenia (pre poškodenie brušnej steny sprevádzané porušením brušného listu) v súvislosti s dopravnou nehodou zo 17.8.2013 v rozsahu 1.977,60 eur (ako peňažnej náhrady za položku č. 310 za 120 bodov á 16,48 eur = 1.977,60 eur), nakoľko opak je pravdou.

13.2.1 Podľa § 4 ods. 1 a ods. 2 ZoBSSU (zákona 437/2004 Z.z., o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení účinnom ku dňu vzniku tohto nároku žalobcu 3/, náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti (1). Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti (2).

13.2.2 Podľa § 5 ods. 1 ZoBSSU, pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a 8).

13.2.3 Podľa § 7 ods. 1, 2 a ods. 6 ZoBSSU, lekársky posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, lekársky posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov (1). Zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa poškodený liečil v súvislosti s poškodením na zdraví, je povinné posudzujúcemu lekárovi poskytnúť pri hodnotení bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia zdravotnú dokumentáciu (6) súvisiacu s poškodením [§ 2 ods. 3 písm. a)] (2). Ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, môžu osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu (6).

13.2.4 Podľa článku 8 C.s.p., strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podporiť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

13.2.5 Podľa § 149 C.s.p., prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

13.2.6 Podľa § 191 ods. 1 C.s.p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý jednotlivito a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

13.2.7 V tejto súvislosti odvolací súd dodáva:

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je parciálnym nárokom, ktorý sa uplatňuje v rámci náhrady škody na zdraví. Ide o nárok, ktorý je uhrádzaný jednorazovo podľa miery obmedzenia možností poškodenej osoby uplatniť sa v bežnom živote a spoločnosti. Pri náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia je nevyhnutné preukázať ich rozsah, pričom stanovenie rozsahu (bodové ohodnotenie) si vyžaduje odborné posúdenie ošetrojúceho lekára poškodeného. Relevantným dôkazným prostriedkom o výške náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia

je lekársky posudok, ktorý je vypracovaný v súlade so ZoBSSU. ZoBSSU vypracovanie znaleckého posudku predpokladá len v prípade kontroly, ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku. V takomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu, súladného aj s judikatúrou NS SR, pokiaľ pri kontrole bodového ohodnotenia nároku žalobcu na bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia posudkoví lekári poisťovne dospeli k inému názoru, než aký bol obsiahnutý v lekárskom posudku, má žalovaný ako poskytovateľ náhrady postupovať podľa § 7 ods. 6 ZoBSSU a požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 382/2004 Z.z. (tu pozri aj Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. októbra 2017 sp. zn. 7Sžo 6/2016). Takýto záver podporuje aj ustálená súdna prax v zmysle ktorej je na mieste, ak poskytovateľ náhrady (napr. poisťovňa) odmieta poskytnúť náklady spojené s vypracovaním znaleckého posudku, pretože predloženie znaleckého posudku nie je nevyhnutne potrebné, resp. ZoBSSU pri preukazovaní výšky náhrady škody znalecký posudok nevyžaduje. Okrem prípadov, ak by znaleckým posudkom mali byť zodpovedané aj iné otázky, napr. presný dátum ustálenia zdravotného stavu, posúdenie, či poškodenie zdravia nastalo v dôsledku škodovej udalosti a pod. Uvedené potvrdzuje aj rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne z 13. októbra 2016 sp. zn. 4Co 250/2016, ktorý zhodne so súdom prvej inštancie nepriznal žalobcovi náklady, ktoré vynaložil na vyhotovenie znaleckého posudku: "... pre uplatnenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia nebolo potrebné vyhotoviť tieto znalecké posudky, ale postačovalo vyhotovenie posudku podľa § 7 zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a spoločenské uplatnenie". A naopak, odvolací súd považuje za nesprávne, ak zodpovedná osoba alebo poskytovateľ náhrady žiada od poškodeného pri preukazovaní výšky náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia predloženie znaleckého posudku, a to nad rámec ZoBSSU (ako to správne už počas súdneho konania namietal aj samotný žalobca 3/).

13.3 Zo spisu súdu prvej inštancie odvolací súd zistil, že žalobca svoje skutkové tvrdenia o existencii a rozsahu nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu uplatnenom v žalobe (v rozsahu 1.977,60 eur ako peňažnej náhrady za položku č. 310 za 120 bodov á 16,48 eur = 1.977,60 eur) preukázal Lekárskym posudkom o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia vyhotoveným jeho ošetroujúcim lekárom MUDr. Y. G. PhD., MPH úrazovým chirurgom UNB Nem. ak. L. Dérera Bratislava, vypracovaným podľa ZoBSSU na základe zdravotnej dokumentácie žalobcu 3/ súvisiacej s poškodením jeho zdravia pri dopravnej nehode zo dňa 17.8.2013, (ktorý pod položkou 310 ohodnotil poškodenie brušnej steny žalobcu 3/ sprevádzané s porušením brušného listu 120-timi bodmi), pričom žalovaný tieto jeho listinným dôkazom preukázané skutkové tvrdenia len bez ďalšieho popierali, avšak na preukázanie svojich skutkových tvrdení o tom, že takýto nárok na strane žalobcu 3/ vôbec nevznikol, prípadne, že bol v lekárskom posudku vyhotovenom podľa ZoBSSU posúdený nesprávne nenavrhl/nepredložili žiaden dôkaz (čl. 8 a § 149 C.s.p.) a to aj napriek tomu, že dôkazná povinnosť rovnako ako povinnosť sporových strán substancovať všetky podstatné a rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzujú svoju procesnú taktiku (útok alebo obranu) predstavuje základnú povinnosť sporových strán. Dokazovať je totiž povinný každý, kto v spore niečo tvrdí. To znamená, že aj žalovaný v rámci svojej procesnej obrany znáša povinnosť tvrdenia, a tým pádom aj dôkaznú povinnosť. Nedodržanie dôkaznej povinnosti a následne neunesenie dôkazného bremena vedie v prípade žalovaného k procesnej pasivite, ktorá je sankcionovaná stratou sporu. Ak totiž súd procesnú stranu "pristihne" pri porušení dôkaznej povinnosti, je v rámci takzvaného materiálneho vedenia sporu oprávnený a povinný k tejto skutočnosti prihliadnuť a vyhodnotiť ju v komplexe s inými procesnými povinnosťami a bremenami pri rozhodovaní sporu. Nástrojom materiálneho vedenia sporu je v tejto súvislosti oprávnenie a zároveň povinnosť súdu normatívne zakotvená v § 191 ods. 1 C.s.p. za stredníkom - ide o oprávnenie a povinnosť starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Súd teda in concreto prihliadne i na nedodržanie procesnej povinnosti strany preukázať svoje skutkové tvrdenia. Preto námietka žalovaných, že súd prvej inštancie z vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam o poškodení brušnej steny žalobcu 3/ sprevádzaného porušením brušného listu v bodovej hodnote 120 bodov nemohla obstať.

14. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku I., v časti uloženia povinnosti žalovanému 1/ a žalovanému 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.428 eur a žalobcovi 3/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.977,60 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.977,60 eur od 9.6.2016 do zaplataenia podľa § v 387 ods. 1 C.s.p. ako vo výroku vecne správne potvrdil.

15. S ostatnými námietkami žalovaných sa odvolací súd ako nepodstatnými pre rozhodnutie vo veci nezaoberal, nakoľko podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovými stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných sporovými stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku sporovej strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty sporových strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

16.1 Žalobcovia sa žalobou domáhali uloženia povinnosti zaplatiť žalovaným sumu 150.293,11 eur (žalobkyňa 1/ si uplatnila nárok na zaplatenie sumy 50.000 eur + 115,87 eur + 6.428 eur + 406,12 eur, žalobca 2/ si uplatnil nárok na zaplatenie sumy 30.000 eur + 41,62 eur, žalobca 3/ si uplatnil nárok na zaplatenie sumy 30.000 eur + 87,50 eur + 3.214 eur a žalobkyňa 4/ si uplatnila nárok na zaplatenie sumy 30.000 eur, teda spolu boli uplatnené nároky na zaplatenie sumy 150.293,11 eur) a úspešní boli v rozsahu žaloby o zaplatenie sumy 8.425,60 eur (6.428 + 1.997,60 = 8.425,60). Úspech žalobcov tak predstavoval 5,6% a úspech žalovaných predstavoval 94,4%. Čistý úspech žalovaných bolo v rozsahu 88,8% a vznikol im nárok na náhradu trov konania (§ 255 ods. 2 C.s.p.). Súd pri rozhodovaní o trovách konania považoval za potrebné zaťažiť zodpovednosťou za výsledok sporu stranu, ktorá sa domáhala nárokov, ktoré sú zjavne nedôvodné, ich výška je premrštená a to s ohľadom prevládajúcu rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky o výške priznávaných náhrad za nemajetkovú ujmu osobám pozostalým po obetiach dopravných nehôd (nezohľadniac názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prezentovaný v jeho uznesení z 23.1.2011 spis. zn. 5MCdo 7/2010, že pre rozhodnutie o trovách konania, kde výška plnenia závisí od úvahy súdu je podstatným to, že z dokazovania bolo preukázané že žalobcom vznikol nárok a nie je podstatné v akom rozsahu bol súdom priznaný) prikloniac sa k názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadreného v jeho náleze č.k. IV ÚS 652/2018-44 z 13.2.2020, kde Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil záver, že by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby za situácie zjavne bezúspešného uplatňovania práva, nie síce v jeho základe, ale v podstate jeho neprimeranej a zjavne nadsadenej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva, napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, bola žalobcovi priznaná ochrana v podobe zachovania jeho práva na plnú náhradu trov konania proti žalovanému len preto, lebo bol úspešný v základe svojho nároku, ktorého výška však bola oproti žalobnému nároku súdom priznaná s výrazným obmedzením.

16.2 O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 369 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

16.3 O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

17. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0 (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení a § 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).